

Eva Andreas
Tunadalskyrkan 200308
Apg 17:1-18:12
"Resa med både medgång och motgång"

Reseskildringar kan vara korta eller långa, Vi får ofta se bilder som beskriver omgivningarna och det ytliga, men det inte alltid så lätt att förstå upplevelser och det som händer i den som skildrar.

I dagens text hamnar vi i en slags reseskildring som mer handlar om det som hände på varje plats än om själva resan i sig. Vi möter Paulus och Silas, som tidigare var en av de ledande i Jerusalemförsamlingen men som kom att bli Paulus resepartner, och den unge Timoteus från Lystra som var den tredje teammedlemmen. Tidigare reste Paulus med Barnabas, men det berättas om hur de blev så osams att de skildes åt och åkte åt olika håll.

Paulus hade fått en syn en natt där en makedonisk man sade: Kom över hit och hjälp oss, och han tolkade det som att det var Guds vilja och de kom till Europa. De hamnade i Filippi där de fängslades och blev bortkörda från staden. Men Guds ord förkunnades och det bildades en församling. Paulus skriver ju i Filipperbrevet 1:4,5: Det är med glädje jag ber för er: Ni har varit med i arbetet för evangeliet ända från första dagen.

Deras resa gick vidare och de olika ställen som beskrivs i dagens texter har mycket olika karaktär och utgångpunkter. De kom till Thessalonike, en av de viktigaste städerna i Grekland som beskrivs som ett politiskt och kommersiellt centrum. De hittade en synagoga och sin vana trogen talade Paulus till judarna i första hand, och förkunnade att Jesus, den uppståndne är Messias. Men det togs inte så väl emot och man iscensatte ett upplopp som gjorde att Paulus och Silas tvingades fara vidare. Lukas berättar att några av judarna blev övertygade, d v s troende, men också att en mängd gudfruktiga greker och inte så få förnämna kvinnor kom till tro. Och det är intressant att lyssna till Paulus egen beskrivning av skeendet i första Thessalonikerbrevet 1:5-7: Vårt evangelium kom inte till er bara som ord utan också med kraft och helig ande, i fullt mått. Och när ni hade tagit emot ordet följde ni vårt exempel och därmed Herrens eget under många lidande med den glädje som den heliga anden ger. Så

har ni också blivit ett föredöme för alla troende i Makedonien och Achaia.

Paulus och Silas hamnade i staden Beroia och gick också där till synagogan. Och där var en helt annan utgångspunkt. Judarna där var mer vidsynta än i Thessalonike och tog emot ordet med stor beredvillighet. Och de inte bara lyssnade utan forskade dagligen i skrifterna för att se om allt det som Paulus talade om stämde. Och många av dem kom till tro liksom åtskilliga grekiska kvinnor och män. Och det måste ha varit väldigt uppmuntrande att befinna sig där, där ordet hade framgång. Men tyvärr varade inte friden utan när judarna från Thessalonike hörde att Paulus var där kom de dit och hetsade upp folket där också, så Paulus var tvingad att fly därifrån också. Men Silas och Timoteus stannade kvar hos de troende i Beroia.

Paulus kom ensam till Aten, som på den tiden inte var någon stor metropol, ca 5000 invånare, men med anseendet att vara en kulturell och intellektuellt viktig plats.

Han hade skickat efter Silas och Timoteus och i väntan på att de skulle komma gick han omkring i staden och såg alla avgudabilder. Och det är ett mycket starkt ord som beskriver hans känslor: Han blev upprörd i sitt innersta. Här kom han med ett budskap om den levande Guden, om Jesus som dött och uppstått för människans skull, och så handlade det bara om döda ting. Men han tystnade inte utan försökte sprida evangeliet också där, i synagogan men också på torget bland de grekiska filosoferna där han satt och samtalande varje dag.

Det fanns två huvudgrupper av filosofer: epikuréer som höll njutningen högt. Det skulle inte finnas smärta och besvär. Man trodde att gudarna fanns men de har ingen makt, de var ointressanta för vardagslivet. Döden ansågs vara slutet.

Stoikerna menade att det var viktigt att kontrollera sig själva, och hade lastkataloger och syndakataloger. Deras ideal var att leva i harmoni med naturen utifrån kärlek och förnuft. De var ateister.

Atenarna ägnade all sin tid åt att tala om och lyssna på det som var aktuellt för dagen. Så när nu Paulus kom med en helt ny lära som handlade om en Gud som bryr sig, som dött och uppstått för människan skull, om en Gud som älskar och som också ger ett liv

efter döden, blev det både nyfikenhet och misstro. Så man tog honom med till det som kallas areopagen, en kulle i Aten, som också tjänade som domstol.

Nu ställdes Paulus inför en ny situation igen. Här fanns det ingen möjlighet att argumentera utifrån de judiska skrifterna, för det var ingen som förstod det, men han kunde utgå ifrån deras erfarenhet, och talade om ett altare åt en okänd Gud- och överförde det till Jesus. Han citerade grekernas gamla filosofer och det som för oss handlar om den levande guden var citat som i deras ögon handlade om deras Gud Zeus: I honom är det vi lever, rör oss och är till. Vi har vårt ursprung i honom. Men så kommer han till det som uppfattades som två gudar i atenarnas öron: Jesus och Uppståndelsen, och att det finns en dom och ett evigt liv. Då ville man inte längre lyssna, det gick för mycket stick i stäv mot deras uppfattning: en del gjorde sig lustiga, andra sa att de ville höra mer någon annan gång- ungefär lika med att vi bryr oss inte. Och då berättar Lukas lämnade Paulus dem. Men några kom till tro. Av andra källor vet vi att det också bildades en kristen församling i Aten.

Paulus hade skickat efter Silas och Timoteus, men var ensam när han var i Aten. Man kan ju ana att det var viktigt att vara ett team för att kunna stötta varandra och be för varandra och avlasta varandra. Och det tror jag är något som är viktigt också idag. Att som församling komplettera varandra, att stötta varandra på många olika sätt, och tillsammans förmedla budskapet om Jesus.

Den här gången blev inte Paulus tvungen att fly utan begav sig på egen hand till storstaden Korinth, en romersk koloni som var knutpunkt för handel och sjöfart. Det var också en stor kultur- och religionsblandning. Detta ledde inte minst till en upplösning på det moraliska området och det talades till och med om att "Bete sig som en korintier" – dvs att ägna sig åt sexuellt utsvävande, bordellverksamhet mm.

Nu blev det ytterligare en ny situation för honom. Men han träffade Aquila och Priscilla, två troende judar som tidigare bott i Rom men som utvisats tillsammans med alla judar enligt beslut av kejsare Claudius. De fick en nära relation och kunde också arbetat tillsammans. Paulus var utbildad sadelmakare eller tältmakare och

ordnade på så sätt sin egen försörjning. Men det viktigaste för honom var ändå förkunnelsen av Jesus som Messias. Och när Silas och Timoteus äntligen hittade honom var han fullt upptagen med detta. Men judarna ville inte lyssna på honom och då tog han helt enkelt sin hand ifrån dem, skakade sina kläder och sade: Ert blod må komma över era egna huvuden. Jag är utan skuld.

Och så flyttade han in till grannen till synagogan, Titius Justus och fortsatte sitt arbete. Men synagogföreståndaren kom till tro och många andra korintier. Och det bildades en församling.

På sin resa hade Paulus haft många upplevelser, alla var inte positiva och man kan läsa mellan raderna att han nog var rädd att det skulle bli likadant i Korint. En natt kom Herren till honom i en syn: var inte rädd, utan fortsätt att predika och låt dig inte tystas, ty jag är med dig. Ingen skall angripa dig och göra dig något ont. Här i staden är det många som hör till mitt folk. Vilken uppmuntran för honom. Och Lukas noterar att han stannade där i ett och ett halvt år och undervisade dem om Guds ord.

I Korint fanns det mesta, vilket det naturligtvis gjorde också bland dem som kom till tro, och man lägger inte av med gamla manér hur som helst utan det kan ta tid. Och när Paulus senare skriver till församlingen i Korint är det många förmaningstal och uppmuntran till hur de skall leva. Och tack vare det har ju vi också fått levnadsregler. Och kanske är det gott för oss också att veta, att vi får ta steg för steg, att vi hela tiden får vara i rörelse andligt sett, att vi får lära oss mer och mer. Och läser vi korintierbrevet med det i bakhuvudet att det var en stor religions- och kulturblandning omkring dem är det kanske lättare att förstå. För det har konsekvenser att leva tillsammans med Jesus och hans församling- det är andra utgångspunkter än i samhället.

Paulus skriver i 1 Kor 1:4-9: Jag tackar alltid min Gud för att han har gett er sin nåd genom Jesus Kristus. Genom honom har ni blivit rika på allt, allt slags tal och allt slags kunskap. -ty vittnesbördet om Kristus har vunnit sådan fasthet hos er att det inte saknas något i era nådegåvor medan ni väntar på att vår Herre Jesus Kristus skall uppenbaras. Han skall också ge er fasthet ändå till slutet, så att ni inte kan anklagas på vår Herre Jesus Kristi dag. Gud är trofast.

Runt år 51 blev det återigen ett angrepp mot Paulus, judarna drog honom inför den romerske ståthållaren Gallio och anklagade honom för att bryta mot lagen genom sitt sätt att dyrka Gud. Men Gallio avfärdade deras anklagelser och menade att det handlade om deras egen lag, och det befattade han sig inte med.

Indirekt kan detta tolkas som att kristen tro var tillåten, och att judarna inte hade något för att de försökte få bort Paulus.

Det var en innehållsrik resa Paulus fick göra- det som brukar kallas hans andra missionsresa, det som är fascinerande är att han aldrig gav upp, trots förföljelse, trots motstånd. Hans kristna tro var så viktig att han var beredd att stå upp för den i alla tänkbara situationer. Och göra det på sätt som alla kunde förstå. Han var utbildad av en av de bästa judiska lärarna, och kunde mycket, som han fick användning för i olika situationer, men samtidigt beskriver han sig själv så här i första korintierbrevet 2:3,4: "Jag var svag och rädd och full av ängslan när jag uppträdde inför er. Mitt tal och min förkunnelse övertygade inte med vishet utan bevisade med ande och kraft. Er tro skulle inte vila på mänsklig vishet utan på Guds kraft". Det är så helt olika bilder man får av hur han var, men det ger också hopp för oss som kan känna oss på samma sätt, hur skulle jag kunna, men tänk att då få ta Paulus ord i Fil 4:13: "Allt förmår jag i honom som ger mig kraft" som en hälsning. När Gud sänder ut, då ger han också den hjälp vi behöver. Och då kan våra olika gåvor och möjligheter komma till användning: en är duktig på att föra intellektuella samtal, en annan att genom sina händers arbete skapa förtroende och möjligheter till samtal och vittnesbörd, en annan kan en sak och den tredje något annat. Och så kommer den helige ande och förstärker och kan använda oss ibland när vi minst anar det.

Till sist en liten utmaning till oss var och en: hur skulle vår reseskildring se ut om vi skulle tänka oss vårt liv som en resa tillsammans med Jesus. Vad skulle vi ta fram som viktigt, vad skulle vi berätta om?? Vilka höjdpunkter finns det, vilka heliga minnen bär vi med oss, vilka problem har vi stött på? Hur skulle vi beskriva det sammanfattningsvis?

AMEN